

שם העבודה : מאפייני הסביבה התקשורתית והקשר שלהם לאסטרטגיות תיקון תקשורתית

בקרב ילדים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית משמעותית

שנה : 2013

מס' קטלוגי : 604

שם המגיש : מעין שלו

שם המנחה : ד"ר אורית חצרוני

עבודת גמר המוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת התואר "מוסמך האוניברסיטה"
אוניברסיטת חיפה, החוג לחינוך מיוחד.

המלצות למחקרי המשך

מתוך ממצאי המחקר הנוכחי ניתן לכוון למחקרי המשך שיחדדו ויעמיקו בממצאים ובהשלכות שלהם בנושא כשירות תקשורתית בכלל ובנושא כשל ותיקון בפרט..

שימוש בתכניות התערבות קיימות (למשל, Brady & Halle, 2002; Sigafoos et al., 2004; Siegel & Cress, 2002; Harwood et al., 2002) ופיתוח תכניות התערבות חדשות הנוגעות בארגון הסביבה התקשורתית כסביבה מאתגרת ודורשת יוזמה, כולל הדרכת אנשי הצוות להגברת רגישות ותגובתיות, לעידוד יוזמות ולשימוש בכשלים ברורים ומעודדי תקשורת (Halle et al., 2004, Keen, 2003).

תכנון מחקרי המשך שיעסקו בלימוד אקטיבי של אסטרטגיות תיקון המותאמות לכשל הספציפי (למשל, Sigafoos et al., 2004). ומחקרים תאורטיים שיחדדו נושאים כמו הקשר בין מעגלי קרבה לכשל ותיקון וליכולת לזהות סימני תקשורת ייחודיים, הבדלים בין המינים, סוגים מובחנים יותר של כשלים ואסטרטגיות תיקון ומאפיינים סביבתיים נוספים העשויים להיות קשורים כשירות התקשורתית של הילד בעל המוגבלות השכלית המשמעותית.

יש להמשיך ולבדוק במחקר המשך האם מידת התגובתיות, הרגישות ויכולת הזיהוי של סימנים תקשורתיים משתנה בהתאם למידת האינטנסיביות של הקשר עם הילד. ההנחה שהובילה את המחקר הנוכחי הייתה שמידת קשר אינטנסיבית יותר תהיה קשורה ביכולת מוגברת לזהות סימני

תקשורת בקרב הילדים ולכן בפוטנציאל מועט יותר לכשל. מתוך ממצאי המחקר הנוכחי לא ניתן לדעת מהי הסיבה להעדר הקשר בין מידת האינטנסיביות של הקשר של אנשי צוות שונים ליכולות התקשורתיות שנבחנו בקרב הילדים. יתכן שזיהוי סימני תקשורת אינו קשור לתגובתיות ולכן לא נצפה הבדל. יש להמשיך ולחקור יוזמות תקשורתיות ואסטרטגיות תיקון תקשורת בקרב ילדים בעלי לקויות מורכבות ולבחון את מידת יעילותן. במחקר זה לא נותחו התנהגויות התקשורת בהיבט של יעילות והצלחה בהעברת המסר זהו נושא שמומלץ לחקור במחקר המשך. מעניין לראות כי תיקון מסוג הוספה מופיע יותר דווקא אחרי התעלמות בד בבד עם הממצא שכשל זה מזמן גם יותר תגובות של הפסקת תקשורת. יש להמשיך ולבדוק נושא זה בצורה מעמיקה וספציפית יותר.